

Жупанијско такмичење из историје

18. марта 2024.

први (I) разред – 3. група

ЛОЗИНКА

(петоцифрени број и реч)

број бодова

	66
--	----

Упутства такмичарима

1. Испит се састоји од 25 питања и решаваш га 90 минута.
 2. Пре решавања испита требаш пажљиво и правописно тачно да испуниш листић са лозинком.
 3. Након што испуниш листић са лозинком, спремим га у коверту.
 4. Лозинку са листића препиши на прву страну испита.
 5. Пажљиво прочитај испитне задатке и упутства у задатку.
 6. Решења уписуј на предвиђена места у испиту. Испит пиши плавом или црном хемијском оловком.
 7. Испит пиши искључиво писаним словим, не штампаним. Пиши читко. Нечитки одговори бодоваће се са 0 бодова.
 8. Лична имена и презимена те географска имена пиши изворно према уџбеницима које је одобрио МЗО у школској години 2023/2024.
 9. Користи се листом за концепт током решавања испита јер једном написан одговор у испиту, више није допуштено преправљати. Одговори у концепту се не вреднују.
 10. Након завршетка писања, испит предај члану Жупанијске комисије.
- Након објаве привремене скале поретка имаш право увида у испит и право на писану жалбу.

Желимо ти успех на такмичењу!

Жупанијска комисија:

1. _____

(председник Жупанијске комисије)

2. _____

(члан Жупанијске комисије)

3. _____

(члан Жупанијске комисије)

1. Пажљиво прочитај историјски извор и одговори на питања.

И пошто су они [Пелопонежани] били у Атици не баш много дана, први пут стаде се пошаст јављати међу Атићанима, а говорило се, да је и пре беснела на многим местима и на Лемну и другде, но ипак се није памтило, да је толика куга и такав помор људи игде био ... А започела је, како се каже, најпре у Етиопији више Египта и затим је сишла у Египат и Либију и велики део Краљеве земље. А у атински град изненада провали и најпре захвати људе у Пиреју, тако да су они и рекли, да су Пелопонежани бацили отрова у бунаре, јер извора онде још није било. Касније се рашири и по горњем граду и умирало их је већ много више...

1.1. Који грчки историчар је описао кугу у Атини? _____

	1
--	---

1.2. Током којег се рата болест појавила на полуострву Атици и у самој Атини?

	1
--	---

1.3. Какав је био исход рата? _____

	1
--	---

2. Пажљиво погледај слику и одговори на питања.

2.1 Наведи назив и локацију грађевине приказане на слици?

	1
--	---

2.2 Напиши име научника (археолога) који је први истражио приказани локалитет?

	1
--	---

2.3 Како се зове цивилизација која се развила око грађевине приказане на слици?

	1
--	---

3. Следећи задатак реши помоћу карте.

Која се грчка племена крију иза слова означених на карти? Њихова имена напиши на линије.

А _____

Б _____

Ц _____

	3
--	---

4. Споји слику са одговарајућим појмом уписом редног броја на припадајућу линију испод појма.

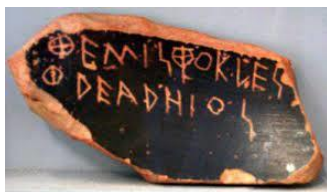
1. лабрис

2. остракон

3. златна погребна маска

4. тетрадрахма

	4
--	---

5. На грчком матичном копну и већини егејских острва између 1600. и 1100. године пре Христа развијала се бронзанодобна микенска цивилизација. Заокружи **две нетачне тврдње** о тој цивилизацији.

	2
--	---

а) Носитељ те цивилизације били су Ахајци, народ грчког језика.

б) Развијала се под снажним утицајем минојске цивилизације.

ц) Њихово писмо линеарно Б је непрочитано.

д) Микена је имала утврђени горњи град – акропољ.

е) Микену је истраживао Хајнрих Шлиман.

ф) Са доласком племена Еолаца око 1200. године пре Хр. уништена је микенска култура.

6. Следећи задатак реши тако да особи са леве стране придружиш опис са десне:

	4
--	---

Херодот _____

Еуклид _____

Ликург _____

Херон _____

Ератостен _____

Демостен _____

Хипократ _____

Фидија _____

А) „отац геометрије“

Б) „отац медицине“

Ц) говорник

Д) вајар и градитељ

Е) „отац историје“

Ф) митски спартански законодавац

Г) географ; водитељ Александријске библиотеке

Х) највећи експериментатор хеленског периода

7. Упишите бројеве од 1 до 5 тако да хронолошки одговарају развоју атинског друштвеног уређења.

___ тиранија

	5
--	---

___ демократска република

___ аристократска република

___ аристократска монархија

___ тимократија

8. Заокружи слово испред тачног хронолошког низа догађаја.

	1
--	---

а) Битка код Цизика → Битка код Егоспотама → Никијин мир → Сицилијанска експедиција

б) Никијин мир → Сицилијанска експедиција → Битка код Цизика → Битка код Егоспотама

ц) Сицилијанска експедиција → Никијин мир → Битка код Цизика → Битка код Егоспотама

д) Битка код Егоспотама → Битка код Цизика → Никијин мир → Сицилијанска експедиција

9. Пажљиво прочитај историјски извор и одговори на питања.

Та ви то видите, Атињани, до колике је дрскости дошао тај човек, кад вам не да ни да бирате: бисте ли ратовали или мировали, него се грози и како веле обесно говори, и није кадар остајати код онога што је подложио, већ себи свагда још нешто присваја, па док ми оклевајући код куће седимо, дотле он нама свуда околно наоколо мрежу плете. Када ћете, дакле, људи Атињани, када ћете чинити шта треба? Шта да се догоди? ... Та би ли се могло шта новије догодити, него да човек Македоније Атињане у рату савлада и имовином Грка управља?...

9.1 Ко је аутор овог говора? _____

	1
--	---

9.2 Против којег владара је усмерен овој говор? _____

	1
--	---

9.3 Како називамо такве говоре? _____

	1
--	---

10. Следећи задатак реши тако да у постојећу шему упишеш државно тело које припада.

	1
--	---

**ШЕМА ОРГАНИЗАЦИЈЕ АТИНСКЕ ДРЖАВЕ ТОКОМ
7. ВЕКА ПРЕ ХРИСТА, ПРЕ СОЛОНОВИХ РЕФОРМИ**

АРХОНТИ – 9 изабраних званичника

НАРОДНА СКУПШТИНА ИЛИ ЕКЛЕЗИЈА –
сви пуноправни Атињани

11. Заокружи две **нетачне** тврдње које се односе на друштвени положај жена у античкој Грчкој.

	2
--	---

- а) Атињанка је била посве подређена мушкарцу.
- б) Друштвени положај Спартанки нешто је бољи од Атињанки јер су се могле касније удавати и изабрати саме брачног друга.
- ц) Жене су учествовале у политици.
- д) Жене су тешко могле развргнути брак.
- е) Забрана излазака из куће вероватнија је за жене нижих друштвених слојева.
- ф) Спартанке су имале право наслеђивања.

	4
--	---

12. Следећи задатак реши тако да појму са леве стране придружиш објашњење с десне.

дијадоси _____	А) робови
хоплити _____	Б) наследници Александра Великог
притани _____	Ц) наоружана пешадија
хелоти _____	Д) ригорозно војно школовање
агога _____	Е) слободно становништво без политичких права у Спарти
ефори _____	Ф) странци
перијечи _____	Г) особе које 24 часа примају жалбе за неправде
метеци _____	Х) надзорници

13. Наведеним особама додај одговарајуће обележје.

	2
--	---

___ Аристарх	А. први проучавао временске прилике
___ Ератостен	Б. поделио Земљу на топлинске појасе
___ Анаксимен	Ц. први утврдио да се Земља врти око Сунца
___ Аристотел	Д. израчунао обим Земље

14. Повежи битке Македонаца са припадајућим последицама.

	2
--	---

___ Битка код Иса	А. заузимање Мале Азије
___ Битка код Гаугамеле	Б. пад Грчке под македонску власт
___ Битка код Граника	Ц. заробљена породица Дарија III
___ Битка код Херонеје	Д. бег Дарија III у Бактрију

15. Пажљиво погледај приказану макету и одговори на питања.

	2
--	---

15.1. Како се зове град испред којег се налазио приказани светионик?

15.2. Напиши име владара који је дао да се сагради приказани светионик.

16. Пажљиво погледај приказану илустрацију и одговори на питања.

	3
--	---

16.1. Како се зове врста брода приказана на илустрацији?

16.2. Од којег је метала направљен заокружени део брода и чему је служио?

17. Пажљиво прочитај историјски извор и одговори на питања.

*Пред судом времена потврдиће ми то
Највећа мати олимпијских бесмртника
Најбоља, Земља црна да се ње сам некад
Многи камен, знамен дуга, мако;
Да тлачена је била, а сад слободна јест.*

17.1. Чије деловање је описано у историјском извору? Испиши из историјског извора стих на основу којег се то могло закључити.

	2
--	---

17.2. Напиши грчки назив за „камен, знамен дуга“.

	1
--	---

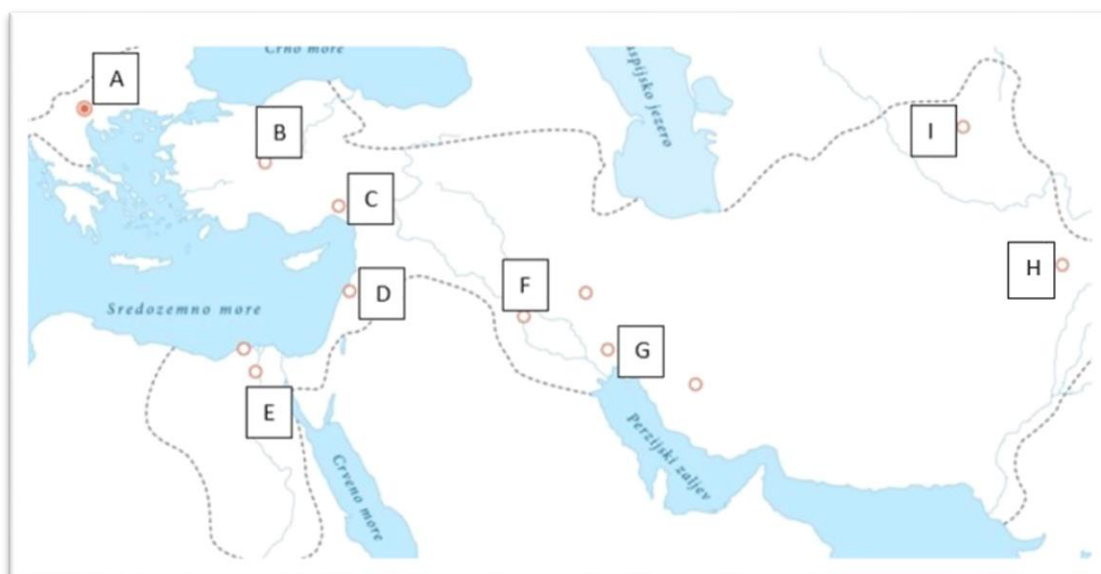
18. Употпуни хронолошки низ спартанске војне обуке. Заокружи слово испред појма који одговара празном месту у шеми.

	1
--	---

- а) тесмотет
- б) еирен
- ц) ардет
- д) ликабет

19. Упиши одговарајуће слово са следе историјске карте уз наведени догађај.

Којим је словом означен:

- 19.1. Град у коме се одржало венчање Европе и Азије? _____
- 19.2. Град који је Александру Великом седам месеци пружао отпор? _____
- 19.3. Град у којем је Александар Велики умро? _____

	3
--	---

20. Заокружи **три тачна** одговора.

	3
--	---

Последице су продора грчког племена Дораца на полуострво Пелопонез:

- а) развој израде керамичких производа
- б) поковање староседеоца Ахајаца
- ц) подела друштва на три друштвене групе
- д) претварање Спарте у трговачку силу старе Грчке
- е) претварање Спарте у војну силу старе Грчке.

21. Упиши одговарајуће слово са следеће историјске карте уз наведени догађај.

Којим је словом означен:

	3
--	---

21.1. град који је предводио устанак малоазијских Грка

—

21.2. место последње битке у Пелопонеском рату

—

21.3. простор на којем су се сукобили војсковођа Мардоније и краљ Паусинија?

—

22. Која се од наведених тврдњи односи на демократске реформе државника Перикла?

	1
--	---

- а) Увео је новчану награду за обављање државних служби и учествовање у Народној скупштини.
- б) Добну границу за стицање права гласа снизио је на 18 година.
- ц) Увео је остракизам.
- д) Укинуо је дужничко ропство.

23. Староградско поље на острву Хвару пример је грчке колонизације источне обале Јадранског мора. Шта од понуђеног **није** био разлог грчке колонизације на Средоземљу?

	1
--	---

- а) недостатак плодне земље у Грчкој
- б) пренасељеност
- ц) бекство од дужничког ропства
- д) жеља за промовисањем грчке уметности међу негрчким народима

24. Испод фотографије напишите назив и место на коме су пронађени историјски извори који говоре о присутности Грка на источној јадранској обали.

	6
--	---

Назив:

Место проналаска:

25. Одредите тачан временски низ догађаја и заокружите слово испред њега.

	1
--	---

а) побуна малоазијских Грка против персијске власти → неуспели поход Дарија I Великог на Грчку → Битка на Маратонском пољу → Битка код Термопилског кланца → Битка у Саламинском теснацу

б) Битка на Маратонском пољу → Битка у Саламинском теснацу → побуна малоазијских Грка против персијске власти → Битка код Термопилског кланца → неуспели поход Дарија I Великог на Грчку

ц) неуспели поход Дарија I Великог на Грчку → побуна малоазијских Грка против персијске власти → Битка у Саламинском теснацу → Битка на Маратонском пољу → Битка код Термопилског кланца

д) Битка у Саламинском теснацу → Битка на Маратонском пољу → неуспели поход Дарија I Великог на Грчку → побуна малоазијских Грка против персијске власти → Битка код Термопилског кланца